

Täysistunto

Tiistai 19.10.2021 klo 16.34—18.27

5. Lakialoite laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 106/2020 vp Mia Laiho kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, esittelypuheenvuoro, edustaja Laiho, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.54 **Mia Laiho kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen jättänyt lakialoitteen liittyen siihen, että esitän lisättäväksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin säännöksen, jonka mukaan tiettyjen henkilöryhmien, kuten kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien, tutkiminen tai hoitaminen olisi sallittua vain terveydenhuollon ammattihenkilöille. Ja lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että muut kuin terveydenhuollon ammattihenkilöt voisivat hoitaa syöpää tai henkilöä, joka on raskaana tai jolle on tehty elinsiirto, ainoastaan yhteistyössä lääkärin kanssa.

Tämä lakialoite pohjautuu siihen, että Suomessa ei tällä hetkellä ole vaihtoehtohoitoja ja niiden harjoittamista koskevaa erityislainsäädäntöä. Toistuvasti nousee esiin räikeitä tapauksia, joissa vakavasti sairaalle ihmiselle on tarjottu uskomuksiin perustuvia parantavia hoitoja, mikä on johtanut hoidon viivästymiseen ja jopa terveyden vaarantumiseen. Samalla ihmisten epätoivoista tilannetta on voitu käyttää hyväksi ja ihmisillä on voinut mennä merkittäviä summia myös rahaa näihin hoitoihin, joiden on uskoteltu parantavan heidän sairauttaan.

Lakialoitteella on tarkoitus osoittaa vaikeiden sairauksien ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten hoito ainoastaan Valviran hyväksymien terveydenhuollon ammattihenkilöiden tehtäväksi. Eli vaihtoehtohoitoja saa edelleen antaa sairaille ihmisille, mutta vaihtoehtohoitoja ei saa hoitaa sairautta ilman, että hoidon päävastuu on terveydenhuollon ammattihenkilöllä.

Siinä missä terveydenhuollossa valvotaan hoidon onnistumisia, laatua, haittoja sekä tehdään tarkkoja valvontatoimia yksiköihin, ovat vaihtoehtohoidot ja niiden antajat seurantojen ulkopuolella. Vaihtoehtohoitojen ennakkovalvonta kohdistuu vain Tullilaboratorion tai Elintarvikeviraston pistokokeisiin aineiden ja tavaroiden maahantuonnin yhteydessä. Muuten uskomushoidot ovat täysin seurannan ja valvonnan ulkopuolella. Lisäksi näitä hoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2021 vp

toja kaupataan luonnollisen turvallisina aivan kaikille ikään ja sairaushistoriaan katsomatta.

Vaihtoehtohoitojen antajilla ei tarvitse olla potilasasiakirjoja, potilasvakuutuksia, haittavaikutusrekisteriä eikä jälkivalvontaa. Jälkivalvontaa on vain, jos poliisille tehdään pieleen menneestä hoidosta tutkintapyyntö tai rikosilmoitus. Hoidoilla harvoin on myynnin sääntelyä, kuten esimerkiksi lääkkeillä on, eikä niiden toimivuudesta vaadita tutkimusnäyttöä. Kukaan ei oikeasti valvo, jos syö sekaisin lääkkeitä ja lääkkeiden kanssa sopimattomia uutteita.

Arvoisa puhemies! Jos haetaan sairauden hädässä apua, ihminen harvoin kykenee arvioimaan tarjottujen palveluiden laatua. Terveystieteiden ammattilaisia koskevat lait ja velvollisuudet, mutta vaihtoehtohoitojen antajia nämä lait eivät koske. Tämä on haastavaa asiakkaan kannalta. Mitä jos jotain menee pieleen?

Tällä lakialoitteella tarkoitetaan ei ole rajoittaa vaihtoehtohoitoja tai ammatin harjoittamista muuten, mutta erityisryhmien sekä vaihtoehtohoitoja antavien turvaksi tarvitaan lainsäädäntöä. Tämän lain tarkoitus on myös korostaa yhteistyön merkitystä terveydenhuollon työntekijöiden ja vaihtoehtohoitojen antajien välillä. Vaihtoehtohoitojen antaja ei saa olla yksin vastuussa vakavien sairauksien parantamisesta, vaan hoidon päävastuun on oltava aina terveydenhuollon ammattihenkilöillä.

Lailla turvataan myös asiakkaan oikeudet saada monipuolista, tutkittua ja näyttöön perustuvaa hoitoa tilanteessa, jossa oma terveys on uhattuna vakavan sairauden takia. Vaihtoehtohoitoja ei siis kiellä ottamasta, mutta potilaan ja vaihtoehtohoitojen antajan oikeuksien takia vaihtoehtohoitojen antajan on varmistettava vakavasti sairailta ja haavoittuvassa asemassa olevilta, onko asiakas vaivan takia terveydenhuollon piirissä. Myös yrittäjän näkökulmasta asia on tärkeä. Kun tiedetään raamit, minkä puitteissa voidaan toimia, kun asiakkaana on haavoittuvassa asemassa oleva ihminen, on yrittäjän oikeusturva, vastuu ja velvollisuus selkeämpää kaikille.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti tämä lakialoite saa eduskunnassa laajalti tukea. Meidän lainsäädännössä on uskomushoitojen osalta mittava aukko, ja se tulisi tukkia. Lainsäädäntö on tältä osin saatava ajan tasalle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.